

Odločitve »za« ali »proti« termični izrabi odpadkov na primeru medicinskih odpadkov

ID 04

KAREL LIPIČ

Zveza ekoloških gibanj Slovenije ZEG, Kardeljeva ploščad 1, 1000 LJUBLJANA
zeglj@volja.net

Povzetek

Ravnanje z odpadki vključuje petstopenjsko lestvico, od preprečevanja nastajanja odpadkov, ponovne uporabe, recikliranja in kompostiranja, termične izrabe odpadkov in drugih sodobnih sistemov ter na zadnjem mestu odlaganje odpadkov. V ZEG-u skrbno spremljamo stanje ravnanja z odpadki in več kot 10 let sledimo izmikanju uresničevanja prednostnega reda ravnanja z odpadki. Vsi, vključno z najbolj pristojnimi, so že glasno priznali, da brez okoljskega ozaveščanja javnosti in okoljskih programov v smeri oblikovanja trajnostne družbe ne gre. Nihče od pristojnih pa še ni priznal, da brez termične izrabe odpadkov in najsodobnejših sistemov tudi v Sloveniji ne bomo zmogli uresničiti ciljev, ki nam jih postavlja EU. Dejstvo, da se 85% komunalnih odpadkov še vedno odloži na odlagališča je dovolj velik razlog za spremembo obstoječega ravnanja z odpadki. K tem odpadkom pa niso šteti medicinski odpadki, ki se pri nas še vedno odlagajo, kar je po mnenju ekoloških gibanj in ZEG-a nedopustno. V prispevku bomo prikazali razloge za izvajanje prednostnega reda ravnanja z odpadki na primeru medicinskih odpadkov. Problem postaja vedno bolj pereč zaradi dejstva, da se populacija Slovencev stara, bolnišnice in zdravstvene ustanove ter druge ustanove, ki izvajajo nego, bodo posledično proizvedle vedno več odpadkov.

Medicinski odpadki lahko zaradi fizikalnih, kemičnih ali kužnih lastnosti prispevajo ali imajo za posledico ogrožanje zdravja, če niso izolirani od okolja, ki neposredno ali posredno učinkujejo na organizme zaradi njihove izpostavljenosti ali nalaganja v njih preko prehranjevalne verige, zaradi vzajemnih učinkov ali drugače. Pri medicinskih odpadkih, ki zahtevajo posebne ukrepe in ravnanja gre za odpadke, kot so:

- materiali in predmeti, ki so prišli v stik z okuženimi osebami ali živalmi,
- izločki,
- odpadki, ki o onesnaženi s krvjo ali izločki (vata, vezilni material, brizge,...),
- transfuzijske vrečke s priborom,
- deli opreme, oblačila, rokavice, brisače, ter pribor uporabljen pri dializi,
- odpadki bolnikov v izolacijskih oddelkih,
- ostri predmeti (injekcijske igle, lancete, igle za šivanje, rezila, žage, skalpeli, steklene ampule, mikroskopska stekelca, razbita steklena embalaža, epruvete),
- zdravila (poškodovana ali s pretečenim rokom uporabe),
- farmacevtski preparati (citostatiki, formaldehid, ...),
- kemijski odpadki (dezinfekcijska sredstva, fotografske kemikalije, topila, kisline in baze, živo srebro, vnetljive tekočine, odpadne barve,..),
- odpadki mikrobioloških laboratorijev,
- doze pod tlakom itd.

V ZEG-u opozarjamo na nevarnosti infektivnih odpadkov, kot so :

1. injekcijske igle, lancete, igle za šivanje, skalpeli in drugi kovinski predmeti, ki se uporabljajo pri negi ali zdravljenju,
2. vata, vezilni in ostali material ter predmeti, ki se uporabljajo ali nastajajo pri negi in zdravljenju,
3. deli človeškega telesa.

Menimo, da obstoječi način ravnanja z medicinskimi odpadki ni v skladu z zahtevami in smernicami, ki od razvitih držav, kamor se želimo uvrstiti, terja predvsem popolnoma varen način ravnanja z odpadki K temu nas usmerja tudi zakonodaja, ki v ospredje postavlja uporabo odpadkov kot resursov in varno ravnanje z odpadki (Council Directive 99/31/EC of 26th April 1999 on the landfill of waste). Raztros dezinficiranih odpadkov po slovenskih odlagališčih je preteklost, zato menimo, da je potrebno tudi zaradi naraščanja količin odpadkov iz skupine 18 (sanitetni material, plenice), ki polnijo prostor na odlagališčih in so neobdelani pred odlaganjem prisluhniti stroki in omogočiti varnejše načine ravnanja z odpadki. Predvsem možnosti, ki bodo po prednostnem redu pred odlaganjem.

Ključne besede: medicinski odpadki, infektivni odpadki, termična izraba, ZEG, odlagališča.